

Posudek na diplomovou práci

Historická krajina Kdyňska. Terénní ověřování výsledků dálkového archeologického průzkumu

Autor: Bohumil Visinger

Školitel: prof. PhDr. Martin Gojda, CSc.

Odevzdáno: 2015

Katedra archeologie, Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni

Práce Bohumila Visingera se zabývá terénní verifikací objektů zachycených na laserových leteckých snímcích. Toto téma je nesporně velmi aktuální. Svědčí o tom jak hustota zachycených objektů na tomto druhu informačního zdroje (143 na zhruba 10 km²), tak množství pseudoobjektů, jejichž odlišení a vyřazení je pro efektivní využití lidarových dat nezbytné (dalších 73 útvarů).

Jako cíle své práce autor definuje vytvoření databáze zachycených objektů, jejich ověření v terénu, interpretace objektů a zobecnění výsledků s ohledem na efektivitu laserového průzkumu jako metody. Z textu práce se mi nepodařilo zcela jednoznačně zjistit, zda vlastní přípravu LLS snímků prováděl autor v rámci diplomové práce sám, nebo zda jeho úkol začal až v terénu. Nicméně předpokládám, že jeho výsledkem bylo přinejmenším porovnání různých druhů lidarových modelů, jejich rozčlenění na jednotlivé objekty a samozřejmě jejich projekce do reálné krajiny.

Práce začíná poměrně rozsáhlým úvodem týkajícím se dálkového průzkumu Země. V této souvislosti mi připadá zbytečné, že autor věnuje poměrně velkou pozornost (str. 23-28) leteckému snímkování, s jehož daty se v práci vlastně vůbec nepracuje. Naproti tomu metodám povrchového průzkumu, který byl použit k verifikaci objektů v terénu, se věnuje pozornost jen několika slovy, resp. skoro vůbec ne (str. 36). Postupům vyhledávání objektů a jejich kresebné a fotografické dokumentace určitá pozornost být věnována měla.

Klasifikační principy pozorovaných objektů autor příliš nerozvádí, nicméně vychází z celkem rozumných kritérií: dělení na objekty liniové, fortifikace, ruiny staveb a bodové objekty. V největší části práce (str. 36-55) provádí analýzu objektů, ve které kromě jejich popisu sleduje i jejich patrnost na starých mapách a různých druzích vizualizace laserových dat. V problematice se dobře orientuje a popisuje i vzájemné chronologické či horizontálně stratigrafické vztahy mezi objekty, pokud jsou zachytitelné.

V oddíle věnující se syntéze dat autor provádí sumarizaci poznatků, tj. celkové počty objektů jednotlivých druhů, jejich viditelnost v různém druhu vegetačního krytu, na různých typech lidarových modelů atd. V oddíle interpretace se pak zabývá pokusem o datování některých objektů a zobecnění vlivů vegetace a viditelnosti objektů. K této pasáži lze mít pouze tu výhradu, že není zcela jasné, zda pod interpretací rozumí právě tyto metodické závěry, nebo i obecnější otázky vývoje krajiny.

Za vysloveně povedenou část práce považuji vlastní databázi. Autor člení data správně, podle obecných principů tvorby informačních systémů a přehledně zachycuje jak typy objektů, tak informační zdroje, na kterých jsou patrné. Předpokládám, že k databázi existuje i mapová část (nejspíše vrstva *.shp), která ovšem měla být přiložena také, nebo z ní měly být souřadnicové údaje vypsány a přiloženy v samostatné tabulce.

Při relativně menší rozloze zkoumaného území si lze představit i navazující témata, která by s prací mohla souviset a mohla být otevřena. Jedním z nich je např. celková struktura krajiny, rozdíl mezi uspořádáním objektů v minulosti a dnes apod. K tomu by mohla napomoci i prezentace archeologických reliktnů na podkladě vhodných dnešních map a zamyšlení nad tím, jaké typy reliéfních objektů má archeologie ještě sledovat a jaké už nespádají do rámce jejich primárních zájmů. Tím by se autor dostal k otázce, co je to vlastně archeologický pramen a jak naložit s krajinnými prvky, které jsou historického

původu, avšak svému účelu slouží dodnes. S těmito otázkami se budoucí zpracování lidarových snímků ještě bude muset vyrovnat. S tím souvisí i otázka pro budoucí informační systémy, a to způsob, jak formálně (a přitom jednoduše) zachytit chronostratigrafické vztahy mezi pozorovanými objekty.

Domnívám se, že práce bez problémů naplňuje požadavky na diplomovou práci a splnila zadání. Data-báze je zpracována velmi kvalitně a lze na ni v budoucnu navazovat dalším výzkumem. Práci doporučuji k obhájení a je-li to třeba, navrhuji hodnocení „velmi dobrá“.

PhDr. Martin Kuna, Ph.D., DSc.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i.
kuna@arup.cas.cz, 604204699